

Cēsu novada izglītības iestāžu vadītāji nupat apjautuši, kādi vēl pienākumi sagaidāmi jaunajā mācību gadā epidemioloģiskās drošības uzturēšanas vārdā. Vecāko audzēkņu vidū īpašu vakcinācijas pieaugumu – un līdz ar to arī testēšanas apjoma mazināšanos – gan neviens neprognozē.

Valdība izskatījusi nepieciešamos pasākumus epidemioloģiskā drošības klātienē mācību īstenošanai, kā lielākais jaunums šajā ainā parādījās visu vecumu skolēnu regulāra testēšana. Tiesa, detaļas vēl tiks precizētas. Brīdī, kad izglītības iestāžu direktoriem bijušas nepilnas divas dienas, lai iecerēto jauninājumu pieņemtu, "Druva" nolēma apzināt dažas mūspuses skolas par to, vai tieši testēšanas procesā saskatāmi kādi sarežģījumi.

Sarežģījumiem nevajadzētu būt

Liepas pamatskolas direktore Anžela Kovaļova gan atzīst, ka, strauji tuvojoties 1.septembrim, kādu jaunu pavērsienu valdības regulējumos pēc ilgi aprunātās iespējamās obligātās pedagogu vakcinācijas bija prognozējusi. A.Kovaļova kā nelielas skolas vadītāja teic, ka ir tikai par lielāku brīvību izglītības iestādes vadītājam izvērtēt iespējas plānot drošas skolēnu plūsmas un mācību formātu, taču vienlaikus ir ironiska par gaidāmo: "Atbildība uz direktoru pleciem būs vēl lielāka, taču ne tas pirmais izaicinājums, ne pirmā negulētā nakts. Taciņa jau ir iestaigāta, tiksim ar to galā!"

Īpašus sarežģījumus skolēnu testēšanas organizēšanā A.Kovaļova pagaidām nesaskata, bet līdzjutīgi raugās uz skolām ar lielu skaitu izglītojamo. Savā ziņā testēšana arī sniedz papildu drošību, jo pērn, pat īpaši piedomājot par klašu nesatikšanos skolas vidē un citu drošības prasību izpildi, divējādas izjūtas pārņēmušas, kad tāpat pēc skolas šie bērni visi kopā redzami rotaļlaukumiņos un citviet.

Īpašus klupšanas akmeņus pagaidām testēšanas procesa nodrošināšanā neprognozē arī Vita Krūmiņa, Zaubes pamatskolas direktore, kurai uz laiku, kamēr konkursa kārtībā tiek rasts jauns direktors, uzticēti arī reorganizētās Nītaures izglītības iestādes vadīšanas pienākumi. Direktore pie-

Negaidīti - bet tiksim galā!

ļauj, ka satraucošāka noteikti būs pati pirmā reize, vēl pirms pirmās skolas dienas, kad visi audzēkņi ir jāauzina ierasties uz mācību iestādi speciāli testa nodošanai, bet pēc tam jau testēšana varētu kļūt par rutīnas sastāvdaļu - konkrētā darba dienas vakarā visiem izsniegt personalizētos stobriņus un nākamajā rītā bērni tos atnes uz skolu. Taču arī viņa atzīst, ka tieši šādu risinājumu no izglītības un veselības ministrijām nebija iedomājusies. "Bet jāteic, tā arī paši pedagogi varēs justies drošāk," secina Zaubes skolas vadītāja.

Skolēnu testēšanu kā negaidītu risinājumu atzīst arī Cēsu Valsts ģimnāzijas (CVĢ) direktore Gunta Bērziņa, kura gan pilnīgi pārliecīgi par nepieciešamo rīcību izglītības iestādē domā nogaidīt uz šī plāna konkrētākām testēšanas algoritma detaļām.

Pagaidām vēl nevienā no minētajām izglītības iestādēm nebija skaidras pārliecības, kura laboratorija nodrošinās testēšanu tieši viņu skolai. "Druvai" vien zināms, ka Cēsu 1.pamatskola jau sākusi aptaujāt vecākus par atva-

sēm esošajiem "Covid-19" pārslimošanas vai vakcinācijas sertifikātiem, kas ļautu samazināt nepieciešamo testu apjomu BIOR laboratorijā.

Vēlreiz par personāla vakcināciju

Attiecībā uz jau teju divu mēnešu garumā ietilgušo publiskās komunikācijas aktualitāti - pedagogu vakcinācijas aptveri - reakcija no izglītības iestādēm bijusi atšķirīga. Jau stāstījām, ka pat ne valsts mērogā, bet arī samērā nelielajā Cēsu novadā izglītības iestāžu vadītāji atšķirīgi attiecas gan pret vakcināciju kā lietderīgu instrumentu cīņā ar "Covid-19", gan pret to obligātuma ieviešanu konkrētām profesijām. Arī informācijas apkopošana skaidrākai - vismaz šajā ziņā - epidemioloģiskās drošības bildei, par ko pagājušajā nedēļā Cēsu novada domniekiem stāstīja pašvaldības Izglītības pār-

valdes vadība, nav gājusi gludi visos pagastos. Vienlaikus ir arī pretēji gadījumi, kad skolas administrācija ar e-klases starpniecību savu izglītojamo vecākiem mēnesi pirms septembra ziņo par sasniegto 85% vakcinācijas aptveri darbinieku vidū un līdz ar to - samazinātu vismaz šo šķērsli klātienē mācību uzsākšanai.

"Druvas" šoreiz apzinātajās skolās vakcinēto īpatsvars arīdžan ir samērā optimistisks, lai gan direktori apliecina - tam nav bijusi un nevajadzētu būt nekādi saistībai ar obligātās kārtības noteikšanu. CVĢ pedagogu vidū sasniegti 78%, bet - netipiski no citām izglītības iestādēm dzirdētajam - šajā skolā putes esot saņēmuši pilnīgi visi tehniskie darbinieki. Direktore gan atzīmē, ka tehniskais personāls ģimnāzijā ir neliels. G.Bērziņa teic, ka šāds vakcinēto kolēģu daudzums CVĢ kolektīvā ir pašu iniciatīvas rezultāts, brīžiem gan bijuši kādi aicinājumi vai domu apmaiņas kolēģu *Whatsapp* grupā, tomēr kā darba devējs viņa neesot izvērtusi kādu īpašu kampaņu.

Arī Zaubes pamatskolā un jaunapvienotajā Nītaures Mūzikas un mākslas pamatskolā (bijušās Nītaures vidusskola un Amatas novada Mūzikas un mākslas skola), par kurām augusta sākumā tika ziņota teju pilnīga pedagogiskā sastāva vakcinācija, šo profesionāļu izvēle vakcinēties bijusi pašu motivēta, pārsvarā notikusi individuālā saziņā ar ģimenes ārstiem. V.Krūmiņa gan ļoti iebilst pret vispārējo publiskās komunikācijas tendenci "padarīt izglītībā strādājošos par grēkāžiem", to neatzīstot kā godīgu attieksmi, un iebilst, ka arī pati sākumā bijusi aturīga pret vakcinēšanu.

Skepsē kļiedējusies pamazām, un galu galā arī motivējušas slāpes pēc ceļošanas, kā arī vēl stabilāku pārliecību devis profesionāla mediķa skaidrojums, ka tādējādi saslimšanu ar zināmu garantiju var pārdzīvot tomēr vieglāk. "Es sliecos piekrist viedoklim, ka šis vīruss nav radies pats no sevis," pārdomās dalās V.Krūmiņa, tūlī arī sniedzot loģisko secinājumu, kas viņai liek uzticēties vakcīnas efektivitātei - ja vīruss tika apzināti radīts, šim procesam noteikti līdztekus tika radīts aizsardzības līdzeklis. Galu galā izvēle vakcinēties un iegūt attiecīgo sertifikātu jau pierādīja savu noderību šodienas apstākļos: pirmajā nelielajā ārzemju izbārumā bijušas vairākas situācijas, kad sertifikāta esamība krietni atviegloja dažādu vajadzību atrisināšanu, tostarp ie-

klūšanu iestādēs.

Tomēr valdošo skepsi un samilzušo konfliktu pašā sabiedrībā V.Krūmiņa saista galvenokārt ar politiskās elites nekonsekvenci informācijas sniegšanā iedzīvotājiem. Kā interesantu piemēru no Skandināvijā dzīvojošajiem paziņām V.Krūmiņa min Zviedriju, kur pēc viņai sacītā - ierobežojumi sabiedrībai tikpat kā nav likti, skolas nav slēgtas, toties teju visi iedzīvotāji apzinīgi vakcinējas un tam uzticas.

Lielākoties visi vakcinējušies arī Liepas pamatskolas kolektīvā, pagaidām vēl atturoties no pretrunīgi uztvertajām vakcīnām tieši pāris pirmsskolā strādājošajiem, atklāj direktore Anžela Kovaļova. Taču arī viņa uzsver, ka pedagoga izvēle nevar būt sabiedriska novērtējuma jautājums, kā tas iznācis ar Cēsu novada skolēnu vecāku aptauju. Tur starp četriem īsajiem jautājumiem viens vērsts uz vecāku attieksmes noskaidrošanu par pedagogu vakcinēšanu. "Man tas nešķiet īsti korekti. Vai viņi var būt tie, kas lems, vai pedagogam to darīt vai nē."

A.Kovaļova gan ir atvieglota, ka vairums personāla jau burtiski pie pirmās iespējas vakcinējušies, tas devis drošības sajūtu, vēl esošās plašās saslīmstības laikā sākot sniegt individuālas konsultācijas. Tomēr vismaz viens pedagogs vispārējā vakcinācijas spiediena rezultātā arī zaudēts. Tikko bijis aizrunāts jauns skolotājs jaunajam mācību gadam, taču, līdzko retorika ievirzījies obligātās vakcinācijas gultnē, cilvēks izlēmis palikt savā privātajā biznesā.

Uz vakcinācijas strauju pieaugumu skolēnu vidū necer

Nekāda ziņu ievākšana par to, cik no 12 gadu vecumu sasniegušajiem skolēniem jau būtu izmantojuši iespēju vakcinēties, skolās nav bijusi, taču uzrunātās direktores pieļāva - šis skaits vēl varētu būt gana mazs un arī drīzumā diez vai strauji pieaugs.

V.Krūmiņa jau gan zināja vismaz pāris skolēnu, kuri ir vakcinējušies, tomēr kopējā audzēkņu lokā tas tik un tā varētu būt mazs īpatsvars. Daži vecāki esot jau interesējušies pie skolas direktores, vai bērni, kurus paredzēts vakcinēt, drīkstēs nākt uz skolu, ja nebūs potējušies.

Liepas pamatskolas vadītāja A.Kovaļova ir vēl skeptiskāka, pieļaujot, ka visā skolā varētu būt tikai kāds viens vai divi vakcinējušies audzēkņi. Arī pilsētā esošās lielākās ģimnāzijas direktore, provocēta minēt iespējamo pusaudžu vakcinācijas aktivitāti, pieļāva, ka tādu ir gana maz un, visticamāk, uzreiz viņu skaits nepalielināsies. Zināms skaits CVĢ audzēkņu vismaz pirmos mēnešus gan varēs testus neveikt, jo pagājušajā mācību gadā dažiem ģimnāzistiem oficiāli tika apstiprināta "Covid-19" saslimšana. □

■SIEKALU TESTS skolās kļūs par ikdienu.

Foto: LETA

FAKTI

■Kopš Latvijā tiek veikta Covid-19 testēšana, vīrusa izraisītā slimība reģistrēta 4982 bērniem vecumā līdz deviņiem gadiem un 9158 bērniem un jauniešiem vecumā no desmit līdz 19 gadiem.

Avots: Slimību profilakses un kontroles centrs

■Līdz 2021.gada 6.jūnijam ar Covid-19 slimojuši 3,27 tūkstoši pamatizglītības un pirmsskolas pedagogi jeb 11% no nozarē strādājošiem. Tā ir ceturrtā profesionālā grupa Latvijā, kuru slimība skārusi visvairāk.

Avots: Ekonomikas ministrija

Lappusi sagatavoja
LĪGA SALNĪTE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

"Drošības protokols" klātienē mācībām

Vasara tuvojas noslēgumam, vēl nedēļas sākumā izglītības iestāžu un vecāku virzienā netika raidīts skaidri saprotams signāls - var vai nevar cerēt uz klātienē mācībām skolās.

Lai gan izglītības un zinātnes ministre Anita Muižniece silto mēnešu laikā vairākkārt medijiem sniegtajās intervijās paudusi

apņēmību panākt atgriešanos klātienē, izglītības darbinieku vakcinācijas temps nešķīta daudzsolos šādas apņemšanās piepildīšanai. Tomēr nupat, šajā nedēļā, atbildīgā ministrija nākusi klajā ar "drošas skolas" pamata principiem, tostarp arī regulāru skolēnu testēšanu kovida izķeršanai, kam savu konceptuālu piekrišanu otrdien devuši arī pārējie valdības pārstāvji.

Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) izstrādātie grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi "Covid-19" infekcijas izplatības ierobežošanai" paredz ieviest nosacījumu, ka audzēknis var uzsākt klātienē mācības, uzrādot sertifikātu, kas apliecina "Covid-19" pārslimošanu vai pabeigtu vakcinācijas kursu (pagaidām iespējams vien no 12

gadū vecuma), kā arī ar negatīvu šīs infekcijas testa rezultātu. Mācību iestādēs iecerētajai jaunajai kārtībai ir vēl virkne nianšu, kas šajās dienās tiek saskaņota ar Veselības ministrijas (VM) speciālistiem. Kā preses konferencē pēc otrdien saņemtā valdības apstiprinājuma norādīja A.Muižniece, sīkāk šīs detaļas pie ministru galda tikšot pārrunātas vēl 17.augustā paredzētajā sēdē.

Par 1.septembra "ieejas biļeti" nodēvētais jaunievedums - siekalu testi skolēniem - plānoti pilnīgi visu vecumu vispārīgajiem skolēniem un profesionālās izglītības iestādes pēdējam kursam. Izņēmums ir bērnu ārstnieki un augstākās izglītības iestāžu studenti. Testēšana būs regulāra un atbilstoša VM izstrādātajam algoritmam, kas vēl nav precīzi zināms. A.Muižniece pēc otrdien notikušās valdības sēdes atklāja, ka, lai gan līdz šim ierasta prakse bijusi šādu siekalu testu rezultātus ņemt vērā tikai pāris dienu termiņā, sarunās ar epidemioloģiem nonāks līdz nedēļas variantam. Ar šādu testēšanas ritmu laboratorijas varētu tikt galā.

Siekalu testus skolēniem apmaksās valsts, un provizorisks aprēķini liecina, ka pirmajā pusgadā budžetam tas varētu prasīt ap 12 miljoniem eiro. Ministre gan pieļauj, ka šīs izmaksas varē-

tu samazināties, ja skolēni vakcinēties. Vienlaikus veselības ministrs Daniels Pavļuts jau vērsis uzmanību, ka uz siekalu testa negatīva rezultāta pamata skolēniem nepienāksies sertifikāts, kā tas ir pēc "Covid-19" izslimošanas vai vakcinēšanās. "Šis pasākums ir tikai skolu drošībai," uzsvera ministrs, piemētot - ne papildu priekšrocību, pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai.

Saskaņā ar A.Muižnieces paustu, visām izglītības iestādēm jau ir nozīmētas noteiktas laboratorijas un ir dota atļauja sniegt noteiktus datus - vārdu, uzvārdu un

Izglītības iestādēm būs arī jānosaka atbildīgā amatpersona, kuras pienākums būs pārbaudīt informāciju par skolēna iespējām piedalīties mācību procesā klātienē.

Vecāki nepārprotami apstiprina: bērniem jāapmeklē skola

Cēsu novada izglītības iestāžu audzēkņu vecāku aptauja par vēlamo darba formātu 2021./2022.mācību gadā:

- 79,6% (921 atbilde) - galvenokārt klātienē mācības
- 17,6% (204 atbildes) - pieļauj kombinētu mācību formātu
- 2,2% (26 atbildes) - galvenokārt attālinātās mācības

Nedēļā saņemtas 1157 vecāku atbildes, no kurām vairāk nekā puse - 626 - pārstāv Cēsu pilsētu. Vēl aptaujā lielākā skaitā iesaistījās ģimenes no Priekule, Līgatnes, Drabešu un Liepas pagastiem, citviet atbilžu skaitam gan esot krietni mazākam.

Aptauja notika elektroniski no 4. līdz 12.augustam

SVARĪGĀKAIS MĀCĪBĀM KLĀTIENĒ

■ Covid-19 testu neveikt varēs tikai tie pamatskolēni un vidusskolēni (arī profesionālajā izglītībā), kuriem jau ir iegūts sadarbspējīgs vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts. Arī sešus gadus vecam bērnam 1.klasē būs paredzēta testēšana.

■ Pirmie testi būs jānodod no 23. līdz 30.augustam. Ja skolēns šajā laikā nevar nodot testu (piemēram, atrodas ārvalstīs), skolā varēs ierasties, līdzko būs veikta testēšana un saņemts negatīva rezultāta apliecinājums (respektīvi, nākamajā dienā). Vēl līdz 1.septembrim bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam noteikta valsts apmaksāta individuālā testa nodošana (savlaicīgi zvanot uz informatīvo tālruni). Šādi individuālie testi arī paredzēti kā ārkārtas risinājums tiem, kas pamatota iemesla dēļ nevar nodot

rutīnas testu izglītības iestādē norādītajā termiņā. Vismaz daļai izglītības iestāžu ir pieejami arī antigēna ekspresti lietošanai ārkārtas situācijās, kurus drīkst pielietot tikai ārstniecības persona. To rezultāts ir derīgs ne vairāk par 48 stundām, tad jānodod atkal nākamais tests.

■ Testu rezultāti tiks nosūtīti uz vecāku vai skolēna norādīto e-pastu (testa paraugam pievienotajā pavaddokumentācijā vai izglītības iestādes iesniegtajā sarakstā). Testu iznākumu varēs arī pārbaudīt e-veselībā.

■ Nodotā testa negatīvā rezultāta apliecinājums skolēnam būs derīgs arī interešu izglītības iestādes apmeklēšanai šī testa derīguma termiņā, taču tas nebūs derīgs koncertu, teātru un citu pasākumu apmeklēšanai, ceļojumiem.

Vai maskas nolikt plauktiņā

Ja jau reiz iecerēta regulārā testēšana, vai tiešām vajadzētu turpināt skolēniem valkāt arī mutes un deguna aizsegus? Noraidošu atbildi avīze saņēma kā no Liepas pamatskolas, tā Zaubes pamatskolas vadītājam, vērtējot to kā lieku nosacījumu. "Pilnīgi noteikti nē - tas jau būtu absurdi," pirmo reakciju uz šādu drošības pasākumu kombi-

nāciju neslēpj Zaubes skolas direktore V.Krūmiņa. Piesardzīgāka gan ir CVĢ direktore G.Bērziņa, atturoties no jebkāda sprieduma un apliecinot palaušanos epidemioloģijas speciālistu viedoklim. "Es tomēr neesmu mediķis, un galu galā - eksāmenu laikā jauniešiem bija jāveic gan siekalu testi, gan jāvalkā maskas," piemetina G.Bērziņa. □

personas kodu - par saviem audzēkņiem, lai laboratorijas varētu laikus izgatavot personalizētos stobriņus testa materiāla ievākšanai vēl pirms jaunā mācību gada. Lai gūtu pārlicību par epidemioloģiski drošu 1.septembrī, visiem skolēniem bez vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātiem pirmo reizi siekalu tests savā mācību iestādē būs jānodod laikā no 23. līdz 30.augustam. 23.augustā sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību skolu direktoriem vēl paredzēts informatīvs seminārs par testēšanas procesa nodrošināšanu iestādē.

Turpmāk testēšana noritēs tik bieži, kā par to galīgajā variantā būs vienojušies IZM un VM pārstāvji. Savukārt jau pēc testa nodošanas, ierodoties izglītības iestādē, skolēnam būs jāpārbauda vai digitālā formā (elektroniskā veidā viedierīcē) jāuzrāda savs sertifikāts vai veikta testa negatīvais rezultāts.

Kā informē IZM Komunikācijas nodaļa, izglītības iestādēm būs arī jānosaka atbildīgā amatpersona, kuras pienākums būs pārbaudīt informāciju par skolēna iespējām piedalīties mācību procesā klātienē. "Lai gan pirms mācību gada uzsākšanas izglītības iestādēm palielināsies darba apjoms, sagatavojot skolēnu datus, kas nododami laboratorijām, tomēr tas ir svarīgi mūsu visu drošībai un veselībai," uzsver ministrijas pārstāvji, piemētot, ka tālāk mācību gada laikā šo informāciju jau vajadzēs tikai aktualizēt.

Neveicot testēšanu, skolēns nevarēs uzsākt, kā arī turpināt izglītības ieguvu klātienē. Vienlaikus sākumskolēnu vecākiem ir jālūgt veikt nepieciešamās formalitātes, lai izglītības satura apguvi 1.-6.klasē bērnam nodrošinātu ģime-

Lappusi sagatavojusi
LĪGA SALNĪTE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds